

RED KARARI

KARAR NO :2013/59

ŞİKÂyetÇİNİN ADI, SOYADI/UNVANI :.....
ŞİKÂyetÇİNİN ADRESİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE :Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı/Ankara

ŞİKAYET KONUSU :Başbakanlık ve Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na 25.03.2013 tarihinde verilen dilekçenin cevaplandırılmamasından dolayı anayasal ve yasal haklarının ihlal eden ilgililerin adli ve idari olarak cezalandırılması istemine ilişkindir.

ŞİKÂyet BAŞVURU TARİHİ :29.04.2013
KARAR TARİHİ :24.10.2013

USÛL

I-ŞİKÂyet BAŞVURU SÛRECİ

1)Şikayetçi ... 24.04.2013 tarihli Kuruma müracaatı üzerine tarafından yapılan inceleme ve araştırma sonucu ilgili Kamu Denetçisi 03.2013/214 şikâyet, 03.2013/436 karar sayılı dosya üzerinden Kamu Başdenetçisine sunduğu önerisinde 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a. maddesi uyarınca şikâyetin reddi gerektiğini belirtmiştir.

II-ÖN İNCELEME SÛRECİ

2)Yapılan ön inceleme neticesinde şikâyet dosyasının Kamu Başdenetçisine sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I-ŞİKAYETİN KONUSU, HUKUKİ SEBEPLER VE İSTEMİN ÖZETİ

3)Şikâyetçi 29.04.2013 tarih ve 2516 sayılı dilekçesi ile; Başbakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na hem fax hem de posta yolu ile verdiği 25.03.2013 tarihli dilekçesine aradan geçen 32 gün süresince cevaplandırılmaması nedeniyle anayasal ve yasal haklarının ihlal edildiği ve kasten mağdur edildiğini belirterek, ilgililerin idari ve adli olarak cezalandırılması talebinde bulunmaktadır.

Şikâyetçi, 29.04.2013 tarihli dilekçesine ek olarak Kurumumuza verdiği 27.05.2013 tarihli şikâyet dilekçesinde özetle;

Özelleştirme sonucu kamudaki 23 yıllık daimi işini kaybettiğini, özelleştirme devrini alan işveren statüsündeki şirketin, sistematik ve kapsamlı olarak kanunsuzluk, kuralsızlık, haksızlık, hukuksuzluk, yolsuzluk, usulsüzlük vs. yapmak suretiyle, Mart-2011 Ayında 13 günlük sigorta primlerini, 13 günlük maaşını, kıdem tazminatını, ikramiyesini, İTİS farklarını, ek tediyelelerini, enflasyon farklarını vs. ödenmediğini, bu parasal hak ve alacaklarının yasal faiziyle birlikte güncel tutarının, 7.000,00 TL olduğunu,

Yukarıda belirtilen maddi haklarını defaten ısrarla ilgili şirketten talep ettiğini, ancak hiçbir yasal ve somut gerekçe gösterilmeksizin taleplerinin reddedildiğini,

Konu ile ilgili 25.03.2013 tarihli şikâyet dilekçesini 3071 ve 4982 sayılı Kanunlar kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Makamı ile Başbakanlık Makamına ilettiğini ancak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından dilekçesinin işleme alınmadığını, ilgili makamların dilekçesini işleme almamakla kesinlikle anayasal ve yasal olarak suç işlediklerini düşündüğünü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nda görevli olan ve dilekçesinde isimlerini belirttiği kamu görevlileri hakkında şikâyetçi olduğunu, haklarında gerekli idari ve adli kovuşturmanın yapılarak cezalandırılmalarını talep etmektedir.

Hukuki Dayanak:

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun

4982 Bilgi Edinme Hakkı Kanun

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun

II-ŞİKAYET KONUSU OLAYLAR

A)Dosyadaki bilgi ve belgelerin özeti:

4) Şikâyetçinin 29.04.2013 tarihli şikâyet dilekçesi

Şikâyetçinin 29.04.2013 tarihli dilekçenin eki olarak Kurumumuza verdiği, 27.05.2013 tarihli şikâyet dilekçesi ve ekinde sunulan belgeler

27.05.2013 tarihli dilekçe

Başbakanlık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na gönderilen 25.03.2013 tarihli şikâyet dilekçeleri

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 24.04.2013 tarih ve 1755 sayılı şikâyet dilekçesine cevaben yazılan yazı

Başbakanlık Makamın gönderilmek üzere 17.05.2013 tarih ve sayı ile sayı ile BİMER kayıtlarına giren itiraz dilekçesi

27.05.2013 tarihli dilekçe ve eklerinin, e-posta ve fax vasıtasıyla gönderilen aynı örnekleri.

Kurumumuz tarafından şikâyet konusu ile ilgi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na gönderilen 18.06.2013 tarih ve 1797 sayılı bilgi ve belge isteme yazısı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 02.07.2013 tarih ve sayılı yazısı ekindeki belgeler.

B) Olaylar

5) Şikâyet başvuru dilekçesindeki ilgili olaylar özetle şöyledir:

I- Şikâyetçinin 29.04.2013 tarihli dilekçesinde;

Başbakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na hem fax hem de posta yolu ile verilen 25.03.2013 tarihli dilekçenin aradan geçen 32 gün süresince cevaplandırılmaması nedeniyle anayasal ve yasal haklarının ihlal edildiği ve kasten mağdur edildiğini belirterek, ilgililerin idari ve adli olarak cezalandırılması talebinde bulunmaktadır.

II- Şikâyetçinin 29.04.2013 tarihli dilekçesine ek olarak verdiği, 27.05.2013 tarihli dilekçesinde;

Özelleştirme sonucu kamudaki 23 yıllık daimi işini kaybettiğini, özelleştirme devrini alan işveren statüsündeki şirketin, sistematik ve kapsamlı olarak kanunsuzluk, kuralsızlık, haksızlık, hukuksuzluk, yolsuzluk, usulsüzlük vs. yapmak suretiyle, Mart-2011 Ayında 13 günlük sigorta primlerini, 13 günlük maaşını, kıdem tazminatını, ikramiyesini, İTİS farklarını, ek tediyelemelerini, enflasyon farklarını vs. ödenmediğini, bu parasal hak ve alacaklarının yasal faiziyle birlikte güncel tutarının, 7.000,00 TL olduğunu,

Yukarıda belirtilen maddi haklarını defaten ısrarla ilgili şirketten talep ettiğini, ancak hiçbir yasal ve somut gerekçe gösterilmeksizin taleplerinin reddedildiğini,

İlgili bütün kurumlardan özel şirket hakkında idari ve cezai işlem yapılması için şikâyette bulunduğunu, ilgili tüm Sosyal Güvenlik Kurumlarının vermiş oldukları yanıtlarla hakları konusunda idari olarak herhangi bir işlemin mümkün olmadığını, adli ve hukuki mercilere başvurmasının gerektiğini belirttiklerini,

Konu ile ilgili 25.03.2013 tarihli şikâyet dilekçesini 3071 ve 4982 sayılı Kanunlar kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Makamı ile Başbakanlık Makamına ilettiğini ancak, yasal ve somut yönde hiçbir gerekçe ortaya koyamadan şikâyet konusu kişiler hakkında somut yönde hiçbir idari ve cezai işlem gerçekleştirilmediğini, şikâyet konulu mezkûr tarihli dilekçesine verilen yanıtta geçen "soyut ve genel nitelikteki" şikâyetiniz ibaresinin kesinlikle doğru olmadığını ve işleme konulmadan 36 gün sonra tarafına verilen söz konusu somut ve yasal dayanağı bulunmayan yazılı yanıtta 13.05.2013 tarihli dilekçe ile itiraz ettiğini,

İlgili makamların dilekçesini işleme almamakla kesinlikle anayasal ve yasal olarak suç işlediklerini düşündüğünü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nda görevli olan ve dilekçesinde isimlerini belirttiği kamu görevlileri hakkında şikâyetçi olduğunu, haklarında gerekli idari ve adli kovuşturmanın yapılarak cezalandırılmaları talebinde bulunmaktadır.

III-ŞİKÂYET KONUSU İLE İLGİLİ MEVZUAT

6) 4982 Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nda;

“Kapsam

MADDE 2— Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Bilgi edinme hakkı

MADDE 4— Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir. Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 5— Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

İstenecek bilgi veya belgenin niteliği

MADDE 7— Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler. İstenen bilgi veya belge, başvuru alan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

Bilgi veya belgeye erişim süreleri

MADDE 11— Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru alan kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir...”hükümlerine yer verilmiştir.

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun’unda;

Dilekçe hakkı:

Madde 3 – Türk vatandaşları kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptirler.

(Ek: 2/1/2003-4778/25 md.)Türkiye’de ikamet eden yabancılar karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla bu haktan yararlanabilirler.

Dilekçenin incelenmesi ve sonucunun bildirilmesi:

Madde 7 – (Değişik: 2/1/2003-4778/27 md.) Türk vatandaşlarının ve Türkiye’de ikamet eden yabancıların kendileri ve kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri konusunda yetkili makamlara yaptıkları başvuruların sonucu veya yapılmakta olan işlemin safahatı hakkında dilekçe sahiplerine en geç otuz gün içinde gerekçeli olarak cevap verilir. İşlem safahatının duyurulması halinde alınan sonuç ayrıca bildirilir.” hükümlerine yer verilmiştir.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunu’nun;

- İzin vermeye yetkili merciler, başlıklı 3 üncü maddesinde;

“ Soruşturma izni yetkisi;

a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

c) Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,

d) Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idari amiri,

e) Bakanlar Kurulu kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların merkez teşkilatında görevli olup, ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan veya Başbakan.” hükmü yer almaktadır.

Olayın yetkili mercie iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetler, başlıklı 4 üncü maddesinde,

“ Cumhuriyet başsavcılarını, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikâyette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.

Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikâyet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.

Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi,

iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikayet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgah adresinin bulunması zorunludur.

Üçüncü fıkradaki şartları taşımayan ihbar ve şikayetler Cumhuriyet başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum, ihbar veya şikayette bulunana bildirilir. Ancak iddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyad ve imza ile iş veya ikametgah adresinin doğruluğu şartı aranmaz. Başsavcılar ve yetkili merciler ihbarcı veya şikayetçinin kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır.” hükmü yer almaktadır.

Ön inceleme, başlıklı 5 inci maddesinde,

“İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.

Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikayetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar. Ancak ihbar veya şikayet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme koyabilirler.

Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinden belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.

Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.” hükmü yer almaktadır.

Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor başlıklı, 6 ncı maddesinde,

“ Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.” hükmüne yer verilmiştir.

Süre başlıklı, 7 nci maddesinde,

“ Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır.”

- Soruşturma izninin kapsamı başlıklı 8 inci maddesinde,

“ Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.

Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.

Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez.”

İtiraz başlıklı 9 uncu maddesinde,

“ Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirir.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), g (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.”

IV-ŞİKÂYET KONUSUNA İLİŞKİN UYGULAMALAR

7) İdarenin, şikâyet dilekçesini 4483 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi çerçevesinde işleme koymama kararına ilişkin, Danıştay İkinci Dairesinin, 19.09.2003, E: 2003/749 - K: 2003/1814 sayılı kararı:

“... 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde; "Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikayette bulunan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.

Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de bu kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikayet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.

Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikayetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikayetlerde kişi ve / veya olay belirtilmesi zorunludur.

Yukarıdaki fıkraya aykırı bulunan ihbar ve şikayetler, Cumhuriyet başsavcılar ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durumu ihbar veya şikayette bulunana bildirilir" hükmü yer almıştır.

Olayda ise "denetim görevini ihmal etmek ve görevini kötüye kullanmak" iddiası ile verilen şikayet dilekçesi üzerine İçişleri Bakanınca 4483 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinden bahisle şikayetin işleme konulmadığı ve kararın şikayette bulunana bildirildiği anlaşıldığından, söz konusu şikayet dilekçesinin 4483 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde aranılan nitelikleri taşımadığı, şikayetin soyut ve genel nitelikte olduğu anlaşıldığından, İçişleri Bakanınca verilen işleme koymama kararına yakıncı tarafından yapılan itirazın reddine, dilekçe ve eklerinin yakıncıya, kararın bir örneğinin bilgi için İçişleri Bakanlığına gönderilmesine 19.9.2003 gününde oybirliği ile karar verildi."

İdarenin, şikâyet dilekçesini 4483 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi çerçevesinde işleme koymama kararına ilişkin, Danıştay İkinci Dairesinin, 06.03.2003, E: 2003/251 - K: 2003/390 sayılı kararı:

"... Danıştay İkinci Dairesine itiraz edilebilmesi için; ortada, 4483 sayılı Kanun uyarınca ön incelemeye tabi tutulan memur veya diğer kamu görevlisi hakkında ön inceleme yapılması sonrasında düzenlenen rapora göre Yetkili Mercî tarafından soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi şeklinde verilmiş bir karar bulunması gerekmektedir.

Adı geçen Kanunun 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasına aykırı bulunan ihbar ve şikayetlerin işleme konulmaması durumunda ise; durumun, sadece ihbar ve şikayette bulunana bildirilmesi ile yetinileceği kural olarak belirlenirken, bu şekildeki kararlara karşı itiraz yolu öngörülmemiştir.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinde; yetkili mercîin, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet Başsavcılığı'na, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildireceği ve kararın türüne göre ilgilileri tarafından kararın tebliğinden itibaren 10 gün içerisinde itiraz edilebileceği; itirazlara ise, 3 üncü maddenin e, f, g (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve h bentlerinde sayılan için Danıştay İkinci Dairesinin, diğerleri için yetkili mercîin yargı çevresinde bulunan Bölge İdare Mahkemesinin bakacağı belirtilmiştir.

Dolayısıyla anılan Kanuna göre Danıştay İkinci Dairesine itiraz edilebilmesi için; ortada, 4483 sayılı Kanun uyarınca ön incelemeye tabi tutulan memur veya diğer kamu görevlisi hakkında ön inceleme yapılması sonrasında düzenlenen rapora göre Yetkili Mercî tarafından soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi şeklinde verilmiş bir karar bulunması gerekmektedir.

Adı geçen Kanunun 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasına aykırı bulunan ihbar ve şikayetlerin işleme konulmaması durumunda ise; durumun, sadece ihbar ve şikayette

bulunana bildirilmesi ile yetinileceği kural olarak belirlenirken, bu şekildeki kararlara karşı itiraz yolu öngörülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; ortada, 4483 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına göre verilmiş bir karar bulunmadığı ve bu Kanunun 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasına göre verilen kararlara karşı itiraz edilebileceğine ilişkin bir düzenlemeye de yer verilmediğinden, şikayetçi ...'in Gümrük Müsteşarlığı Teftiş Kurulu Başkanı ile dört Başmüfettiş hakkındaki şikayetinin işleme konulmaması yolunda Devlet Bakanı tarafından verilen 8.1.2002 gün ve 106 sayılı karara karşı yapmış olduğu itirazının incelenmeksizin reddine, kararın bir örneğinin adı geçene tebliğine 6.3.2003 gününde oybirliği ile karar verildi.”

V-İNCELEME, ARAŞTIRMA ve SONUÇ

A) Şikâyetçinin İddiaları

8) Şikayetçi 25.03.2013 tarihli şikâyet dilekçesini 3071 ve 4982 sayılı Kanunlar kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Makamı ile Başbakanlık Makamına ilettiğini, öncelikle şikâyeti konusunda gerekli incelenmenin, araştırmanın, değerlendirmenin yapılmasını talep ettiğini, kanunsuz ve kuralsız olarak tanzim edilen belgeler ve bu belgelerin sahipleri hakkında gerekli idari ve adli kovuşturmanın yapılarak görevden alınmalarını ve cezalandırılmalarını istediğini

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'da ve 4982 Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nda herkesin anayasal ve yasal olarak korunan hakları olduğunu, kendisinin bu bakımdan ilgili makamların dilekçesini işleme almamakla kesinlikle anayasal ve yasal olarak suç işlediklerini düşündüğünü, aynı zamanda vatandaşın meşru talebini dikkate almamanın çağdaş, demokratik ve hukuk devlet ilkelerine aykırı olduğunu düşündüğünü, çünkü her ne sebeple olursa olsun vatandaşın yazılı talebini işleme almama gibi bir yasal engelin ve böyle bir hakkın olabileceğini asla düşünmediğini, kaldı ki kendisine verilen yanıtta geçen soyut ve genel nitelikteki şikâyetiniz ibaresinin de kesinlikle doğru olmadığını iddia etmektedir.

B) İlgili İdarenin bilgi ve belgeleri

9) Kurumumuz tarafından şikayet konusu ile ilgi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na gönderilen 18.06.2013 tarih ve 1797 sayılı bilgi ve belge isteme yazısına istinaden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan alınan 02.07.2013 tarih ve 5924 sayılı yazıda, şikayetçinin, İş Teftiş Kurulu Başkanlığına intikal eden ilk dilekçesi 05.02.2012 tarihli olduğu özetle, işveren statüsündeki şirkette çalışmaktayken 30.06.2011 tarihi itibarıyla işten ayrıldığını, Mart/2011 ayından 14 günlük sigorta priminin ve buna bağlı alacaklarının, 01.03.2011-30.06.2011 dönemi için İşyeri Toplu İş Sözleşmesinden doğan 536 TL fark ücret alacağının kendisine ödenmediği, iddiasında bulunduğu, taraflı davranmakla suçladığı SGK İl Müdürlüğünden şikâyetçi olduğu,

Daha önce, aynı konuda BİMER ve e-posta yoluyla 30'dan fazla müracaatının bulunduğu, bu konuda yapılacak bir işlem bulunmadığının, iddialarıyla ilgili olarak yargıya başvurabileceği hususunun şikâyetçiye Bakanlık Bölge Müdürlüğünce bildirildiği, T.C. Başbakanlık tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na intikal ettirilen 05.02.2012 tarihli dilekçe ilgisi nedeniyle tarihli yazılarla Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına ve Bölge Müdürlüğüne gönderildiği, şikayetçinin, İş Teftiş Kurulu Başkanlığını muhatap aldığı

03.03.2012 tarihli e-postasında 05.02.2012 tarihli dilekçesinin ilgili denetleme birimlerince değerlendirilip denetlenmesini 3071 sayılı Kanun uyarınca talep ettiği (Ek:11), daha önce yapılmış işleme bağlı olarak dilekçesinin ilgili birimlere gönderildiği hususları kendisine 07.03.2012 tarihli, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine 12.03.2012 tarihli yazılarla bildirildiği, 03.03.2012 tarihli e-postayı okuyan İş Teftiş Grup Başkanlığı'nın, 19.06.2012 tarihinde müşteriden şikâyet konusunu e-posta yoluyla aldığı, iş akdinin sona ermiş olması nedeniyle mevzuatı gereğince Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne müracaat etmesi gerektiğinin 21.06.2012 tarihinde cevaben bildirildiği, müşterinin ise 22.06.2012 tarihinde Çalışma ve İş Kurumu Ankara İl Müdürlüğüne müracaatta bulunduğu, fakat TEDAŞ Genel Müdürlüğünden şikâyetçi olduğu, bilgi ve belgenin işveren statüsündeki şirkette olması nedeniyle müracaatı anılan Müdürlük tarafından sonuçlandırılmadığı, İş Teftiş Grup Başkanlığınca şikâyeti e-posta ortamından 19.06.2012 tarihinde alındığı ve İl Müdürlüğüne müracaat etmesi gerektiğinin şikâyetçiye 21.06.2012 tarihinde cevaben bildirildiği halde, şikâyetçinin e-posta ortamından Bakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine gönderdiği 26.06.2012 tarihli dilekçesinde, yersiz biçimde, kendisine cevap verilmediğini, idari gereğin yapılmadığını belirterek tahkir edici ifadelerle bu defa İş Teftiş Grup Başkanlığında görev yapmakta olan kamu görevlisinden şikâyetçi olduğu, bu dilekçenin İş Teftiş Kuruluna intikal etmesi üzerine 04.07.2012 tarih ve 5625 sayılı cevabi yazı ile şikâyetçiye; "... Grup Başkanlığının kendisine süresi içinde cevap verdiği, asıl talep konusu ile ilgili olarak da Bölge Müdürlüğünce yukarıda belirtilen yazıları ile kendisine cevap verildiği"nin bildirildiği, ancak, şikâyetçinin İş Teftiş Grup Başkanlığında görev yapmakta olan kamu görevlisi hakkındaki aynı iddialarını Bakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine 09.07.2012 ve 12.07.2012 tarihli e-posta dilekçeleri ile yinelemesi üzerine; söz konusu dilekçelerde yer alan iddiaların incelenmesi amacıyla 18.07.2012 tarih ve İTK/438 sayılı Bakan Oluru alınarak müfettiş görevlendirildiği, keyfiyetin 20.07.2012 tarih ve 6135 sayılı yazı ile şikâyetçiye bildirildiği, bu arada şikâyetçinin aynı şikâyet konusu ile TBMM Dilekçe Komisyonuna müracaat ettiği, onunun müfettişler tarafından incelenmesi sonucunda düzenlenen 28.08.2012 tarih, 6-9 sayılı İnceleme Raporunda "İş Teftiş Grup Başkanlığında görev yapmakta olan kamu görevlisi hakkındaki iddialarla ilgili olarak yapılacak bir işlem bulunmadığı, şikâyetçinin 2011 yılı Mart ayında sigorta primlerinin ödenmiş olduğu, sigorta günlerinde eksik yatan günün bulunmadığı tespit edildiğinden talebi ile ilgili yapılacak bir işlem olmadığı, şeklinde özetlenebilecek sonucun Bakanlık Makamının 20.09.2012 tarih ve 547 sayılı Olur'u ile onaylandığı, ve durumun şikâyetçiye 24.09.2012 tarih ve 7856 sayılı yazı (Ek:25) ile bildirildiği, aynı konunun Sosyal Güvenlik Kurumu denetmeni tarafından da incelendiği ve düzenlenen 23.07.2012 tarihli, T.K./127 sayılı durum tespiti raporunda da 15-31 Mart 2011 tarihleri arasında 17 gün prim yatırıldığı, sigortalı için Mart ayında eksik prim yatan gün bulunmadığı belirtildiği, ayrıca şikâyetçinin aynı konuda çeşitli kurum ve kuruluşlara değişik tarihlerde verdiği çok sayıda dilekçenin İş Müfettişinin raporuna ek yapıldığı, şikâyetçinin, rapor sonucunu kendisine bildiren yazı yazılmadan bir gün önceki (23.09.2012 tarihli) bir başka dilekçesiyle hem rapor ve sonucunun kendisine ulaştırılmadığından yakındığı, hem de bununla tezat biçimde raporun sahte olduğu iddiasıyla raporu düzenleyenler hakkında tahkir edici ifadeler kullandığı, hakkının gasp edildiğini ileri sürmeye başladığı,

Bunun üzerine 25.09.2012 tarih ve 7885 sayılı yazı ile müşteriye Mart ayına ait sigorta primlerinin ve buna bağlı alacaklarının eksik ödendiği iddiasının geçersiz olduğu, ayrıca kamu görevlileri ile ilgili hakaretvari ifadeleri devam ettiği takdirde hakkında suç duyurusunda bulunulacağı hususlarının bildirildiği, iki gün sonra tarihli bir başka yazı ile rapor ve onayının tam takım bir suretinin şikâyetçiye gönderildiği,

Sikayetçinin, bu defa rapor sonucunun kendisine bildirilmesine ilişkin yazıyı ilgi tutarak e-posta dilekçesiyle İş Teftiş Kurulu Başkanı hakkında da haksız isnat ve hakarete bulunması üzerine kendisi hakkında Bingöl Cumhuriyet Savcılığına 11.10.2012 tarihinde suç duyurusunda bulunulduğu,

25.03.2013 tarihli dilekçesinde isimlerini belirttiği kamu görevlileri hakkında aynı haksız isnatlarla Bakanlığa müracaatı üzerine Bakan tarafından 10.04.2013 tarihinde, iddianın soyut ve genel nitelikte olması nedeniyle 4483 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi gereğince dilekçenin işleme konulmaması kararı verilerek durumun şikayetçiye 24.04.2013 tarihinde bildirildiği,

Bu tarihten sonra da şikayetçinin aynı yersiz iddiaları ile ilgili dilekçeleri gelmeye devam ettiği, bakanlık tarafından kendisine “konu hakkında Bakanlık Makamının 24.04.2014 tarih ve 1755 sayılı yazı ile bildirilen işleme koymama kararının bulunduğu, aynı mahiyetteki ilgi dilekçeleri nedeniyle yapılacak bir işlem bulunmadığı” bildirildiği,

Bu açıklamalar çerçevesinde; şikayetçinin, gerek İş Teftiş Kuruluna gerek diğer birimlere yaptığı müracaatlarında gerekli incelemelerin yapılarak iddiasının geçerli olmadığı ve yapılacak bir işlem bulunmadığı hususu şikayetçiye muhtelif defalar bildirildiği halde, şikayetçi bu cevabı kabul etmemekte, fakat aksini ispat edecek bir neden veya delil de ortaya koyamamakta olduğu, çeşitli kurum ve kuruluşlar nezdinde verdiği çok sayıdaki dilekçelerle haksız ve yersiz bu iddiasını yinelemekte ısrar ettiği, hususları, ifade edilmiştir.

VI-HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I) Hukuka Uygunluk Denetimi Yönünden

10) Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılmasının, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlı olduğu belirtildiğinden, 4483 sayılı Kanun, Anayasanın bu hükmüne paralel olarak, bir memurun ya da diğer kamu görevlisinin görev sebebiyle işlediği iddia edilen suçlardan dolayı yargılanabilmesi için 3 üncü maddede sayılan idari mercilerin iznini aramıştır.

4483 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinde, hangi memur ya da kamu görevlisi için hangi merciin soruşturma izni vereceği ayrıntılı olarak belirtilmiş, ayrıca bunların yokluklarında izin yetkisinin vekilleri tarafından kullanılacağı öngörülmüştür. Maddede izin mercileri sıralanırken, yetkiyi kullanacak belli unvanlara sahip kişilerden söz edildiğinden, yetkinin kişilere bağlı münhasır yetki olduğu kuşkusuzdur. Kişiye bağlı bu yetkinin de bizzat kullanılması zorunludur.

Anayasaya göre, idari makamlar kullandıkları yetkiyi kanundan alırlar. Kanuni idare ilkesi uyarınca, idarenin yetkileri ve bu yetkiyi kullanacak makamlar kanunla belirlenir. İdari işlemlerin hukuken geçerli sayılması için kararların kanunla yetkili kılınan makam ve kişilerce alınması gerektiğinden idari makamların işlemin yetki unsuru üzerinde takdir yetkisi olamaz. Kanununun 3 üncü maddesinde izin vermeye yetkili merciler bu ilkelere uygun olarak

sıralanmış, maddenin (e) bendinde, ilgili bakan ve başbakanın hangi memur ve diğer kamu görevlileri hakkında soruşturma izni vermeye yetkili oldukları açıkça düzenlenmiştir.¹

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikayetlerin soyut ve genel nitelikte olmamasının, ihbar veya şikayetlerde kişi ve/veya olay belirtilmesinin zorunlu olduğu, iddiaların da ciddi bulgu ve belgelere dayanması gerektiği, bu hükme aykırı bulunan ihbar ve şikayetlerin, Cumhuriyet başsavcılarını ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmayacağı ve durumun ihbar veya şikayette bulunana bildirileceği, 5 inci maddesinde, izin vermeye yetkili merciin, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatacağı, aynı Kanunun 6 inci maddesinde ise, yetkili merciin ön inceleme raporu üzerine soruşturma izni verilmesine veya soruşturma izni verilmemesine karar vereceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre yetkili merciin, kendisine intikal eden ihbar veya şikayeti, yukarıda belirtilen şartları taşımaması durumunda işleme koymama yetkisi bulunmaktadır. Yetkili merci tarafından verilen “işleme koymama” kararına karşı Danıştay veya Bölge İdare Mahkemeleri nezdinde itiraz edilebileceği yönünde bir düzenlemeye 4483 sayılı Kanunda yer verilmemiş olup, sadece ihbar ve şikayette bulunana bildirilmesi, kural olarak belirlenmiştir.

Şikayetçi 25.03.2013 tarihli dilekçesi ile İş Teftiş Kurulu Başkanlığında çalışan B.E ve M.T adlı kişilerden sahte belge düzenledikleri iddiasıyla şikayetçi olmuştur. Şikayetinde sahte belge olarak ifade ettiği belgenin 26.06.2012 tarihli şikayeti doğrultusunda İş Teftiş Kurulu başkanı tarafından düzenlenen 28.08.2012 tarihli inceleme raporu ve bu raporla şikayetçinin talebi ile ilgili olarak yapılacak bir işlemin olmadığına ilişkin İş Teftiş Kurulu Başkanı tarafından düzenlenen 24.09.2012 tarih ve 7856 sayılı yazı cevabı olduğu olduğu anlaşılmaktadır.

Şikayete konu belgelerin inceleme rapor ve şikayetçiye yazılan yazı cevabı olduğu anlaşıldığından sahte belge düzenlendiği gibi bir iddia karşısında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından 4483 sayılı Kanunun tanıdığı münhasır yetki çerçevesinde; şikâyetçinin 25.03.2013 tarihli dilekçesinde isimlerini belirttiği kamu görevlileri hakkında yapılan şikâyetini, “genel ve soyut” nitelikte bulunduğu gerekçesiyle, şikâyet dilekçesini işleme koymama kararında, hukuka aykırı bir hususun bulunmadığı, kanaat ve sonucuna varılmıştır. Kaldı ki ilgili idare tarafından 25.03.2013 tarihli şikâyet dilekçesinin işleme konulmadığı 24.04.2013 tarih ve 1755 sayılı yazı cevabı ile şikâyetçiye bildirilmiştir.

II. Hakkaniyete Uygunluk Denetimi Yönünden

11)Şikayetçinin ilgili idareye intikal eden ilk dilekçesi 05.02.2012 tarihli olup,A.Ş’nde çalışmaktayken 30.06.2011 tarihi itibarıyla işten ayrıldığı, Mart 2011 ayından 14 günlük sigorta priminin ve buna bağlı alacaklarının ödenmemesi sebebiyle taraflı davrandığını iddia ettiği SGK İl Müdürlüğünden şikayetçi olmuştur.

¹ Danıştay Birinci Dairesinin, 17.04.2000, E: 2000/29 - K: 2000/59 sayılı kararı:

Şikayetçinin aynı konuda ilgili idareye yaptığı çok sayıda müracaatı olduğu, ilgili idare tarafında ödenmesi gereken sigorta primi bulunmadığı belirtilerek her defasında şikayet dilekçelerine cevap verildiği görülmektedir. Şikayetçi 25.03.2013 tarihli şikayetine ise şikayetini daha önce inceleyerek rapor düzenleyen İş Teftiş Kurulu müfettişleri hakkında mesnetsiz şekilde sahte belge düzenledikleri iddiasında bulunduğu dilekçesinin işleme konulmadığı belirtilerek şikayetçiye bildirimde bulunulmuştur.

İdarenin şikayetçinin aynı mahiyetteki dilekçelerine benzer şekilde her defasında yanıt verdiği ve yapılacak bir işlemin bulunmadığının belirtilerek iddiaları ile ilgili olarak yargıya başvurabileceği bildirildiği halde şikayetçinin aynı içerikli dilekçelerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ilettiği görülmektedir.

İdarenin aynı cevabı defalarca verdiğini ve idare tarafınca şikayeti konusunda farklı bir işlem yapılmayacağını bilen şikayetçinin idarenin işleyişini aksatacak şekilde bu tutumuna devam etmesi karşısında ilgili idarenin aynı mahiyetteki şikayet dilekçelerini işleme koymamasında ve bu durumu şikayetçiye bildirmesinde hakkaniyete aykırılık bulunmamaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na hitaben verilen 25.03.2013 tarihli dilekçe ile ilgili olarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından 4483 sayılı Kanunun tanıdığı münhasır yetki çerçevesinde verilen kararın, 24.04.2013 tarih ve 1755 sayılı yazı ile şikâyetçiye bildirildiği, ilgili kurumlarca şikayetçinin dilekçelerine cevap verildiği anlaşıldığından yapılan işlemlerde hukuka ve hakkaniyete uygunluk bulunmamaktadır.

VII-HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

I-Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

12) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresinin kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

II-İlgili İdarenin işlemine karşı yargı yolu

13) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı, ilgili İş Mahkemesine ve ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına başvuru yolları açıktır.

RED KARARI

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre;

Şikayetin **REDDİNE**,

Kararın şikayetçiye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verilmiştir.

M. Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi